

פרשת בראשית הבטחון בקב"ה הוא זכותנו והצללתנו

גלות ישמעאל הקשה שבגליות

גלות ישמעאל שונה מארבעת המלכיות. נלמד את דברי רבי חיים ויטאל (עץ הדעת טוב; תהילים קכד, א) על הפסוק "שיר המעלות לדוד לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל:

כבר ידעת כי הגליות אינם אלא ארבע, בכל ומדי ויון ואדום. אבל עוד עתידין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל... כי ישמעאל להיותו בן אברהם ונימול נקרא "בראשית טז, יב) "פרא אדם" ולא אדם גמור מפני שמל ולא פגע. אבל שאר ארבע הגליות הן משולות אל החיות כנזכר בדניאל (ז)... אבל עוד יש גלות חמישי אחרון כולם וקשה מכולם, והוא גלות ישמעאל הנקראת פרא אדם כנזכר לעיל ואינו נמשל אל החיות... כי להיות אדם לסיבת היותו בן אברהם ויש לו זכות אבות כמו שמצינו שאמר (בראשית יז, יח) "לו ישמעאל יחיה לפניך", וגם יש לו זכות המילה, כי גם לסיבה זו נקרא אדם.

ולכן גלותו תקיפה משאר ארבע מלכיות, וכמו שאמרו רז"ל כי לכן נקרא ישמעאל על שעתידין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמעם קל ויענם... רצונם למחות שם ישראל מתחת השמיים כדמיון הדבר הבלוע שאין מציאותו נודע כלל וכאילו לא היה כנזכר... מה שאין כן בארבע גליות ראשונות... כי גלותם יותר קל והיינו אז דומים למי ששטפוהו המים וגופו קיים ולא נבלע לגמרי... כי לא הייתה כוונתן אלא על הנפשות לבד להוציאם מן הדת אלא שמזה היה נמשך לנו היזק אל גופנו שהיו הורגים אותנו כשלא רצינו להמיר את דתנו... מה שאין כן בגלות ישמעאל שהם רוצים להרוג נפשות וגופות ולכלות הממון של ישראל ולבולעם חיין ולא להשאיר להם שורש וענף...

מה שכתבנו בגלות ישמעאל שעתידין להצר את ישראל צרות קשות ומשונות ולא נראו כמותם כך נראה לי בשם רבותנו ז"ל שלכן נקרא שמו ישמעאל, ואם כן אנחנו לא נדע מה נעשה, ואין לנו תקוה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם, וזה אמרו "עזרנו בשם השם", כלומר סיבת בטחוננו בו יתברך הוא. לפי שהוא אשר עשה את השמים ואת הארץ, ונודע כי לא בראם אלא בשביל ישראל שקיימו את התורה כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ויקרא רבה לז, ו) על (בראשית א, א) "בראשית ברא" בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית. וכמו שכתוב (ירמיהו לג, כה) "אם אל בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתתי", ואם כן מוכרח הוא שיעזרנו מידם ויגאלנו גאולה שלמה העתידה במהרה בימינו כדי שיהיה קיום לשמים ולארץ כנזכר. כי אין להם קיום זולתי על ידי ישראל.

מלכות ישמעאל שונה משאר המלכיות. כולם רוצות שעם ישראל ימיר את דתו, ישמעאל רוצה להשמיד את עם ישראל.

הצורך בכתיבת בריאת העולם בתורה

בשביל ישראל נברא העולם, ישמעאל מתנגדים לעצם קיומם של ישראל. מביא רש"י (בראשית א, א):

אמר רבי יצחק לא היה צריך להתחיל את התורה אלא (שמות יב, ב) מ"החודש הזה לכם", שהיא מצוה ראשונה שנצטוו בה ישראל, ומה טעם פתח בבראשית, משום (תהלים קיא, ו) "כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים", שאם יאמרו אומות

העולם לישראל לסטים אתם, שכבשתם ארצות שבעה גוים, הם אומרים להם כל הארץ של הקב"ה היא, הוא בראה ונתנה לאשר ישר בעיניו, ברצונו נתנה להם וברצונו נטלה מהם ונתנה לנו.

מוסיף הרמב"ן לבאר:

ויש לשאול בה, כי צורך גדול הוא להתחיל התורה בבראשית ברא אלוקים, כי הוא שורש האמונה, ושאינו מאמין בזה וחושב שהעולם קדמון, הוא כופר בעיקר ואין לו תורה כלל? והתשובה, מפני שמעשה בראשית סוד עמוק אינו מובן מן המקראות, ולא יודע על בוריו אלא מפי הקבלה עד משה רבינו מפי הגבורה, ויודעיו חייבין להסתיר אותו, לכך אמר רבי יצחק שאין להתחלת התורה צורך בבראשית ברא, והספור במה שנברא ביום ראשון ומה נעשה ביום שני ושאר הימים, והאריכות ביצירת אדם וחיה, וחטאם וענשם, וספור גן עדן וגרוש אדם ממנו, כי כל זה לא יובן בינה שלימה מן הכתובים, וכל שכן ספור דור המבול והפלגה, שאין הצורך בהם גדול, ויספיק לאנשי התורה בלעדי הכתובים האלה, ויאמינו בכלל בנוכח להם בעשרת הדברות (שמות כ, יא) "כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי", ותשאר הידיעה ליחידים שבהם הלכה למשה מסיני עם התורה שבעל פה (פרשיות אלו מבינים רק אנשי הסוד, ולהם אסור לגלות, לכן נכתבו בקיצור, עיקר הכתיבה של פרשיות אלו הוא ללמד שכר ועונש).

ונתן רבי יצחק טעם לזה, כי התחילה התורה בבראשית ברא אלוקים וספור כל ענין היצירה עד בריאת אדם, ושהמשילו במעשה ידיו וכל שת תחת רגליו, וגן עדן שהוא מבחר המקומות הנבראים בעולם הזה נעשה מכון לשבתו, עד שגירש אותו חטאו משם, ואנשי דור המבול בחטאם גורשו מן העולם כולו, והצדיק בהם לבדו נמלט הוא ובניו, וזרעם חטאם גרם להם להפיצם במקומות ולזרותם בארצות, ותפשו להם המקומות למשפחותם בגוייהם כפי שנודמן להם. אם כן ראוי הוא, כאשר יוסיף הגוי לחטוא, שיאבד ממקומו ויבוא גוי אחר לרשת את ארצו, כי כן הוא משפט האלוקים בארץ מעולם, וכל שכן עם המסופר בכתוב כי כנען מקולל ונמכר לעבד עולם (בראשית ט, כז), ואינו ראוי שיירש מבחר מקומות היישוב, אבל יירשה עבדי ה' זרע אוהבו, כענין שכתוב (תהלים קה, מד) "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים יירשו בעבור ישמרו חקיו ותורותיו ינצורו". כלומר, שגירש משם מורדיו, והשכין בו עובדיו, שידעו כי בעבודתו ינחלוה, ואם יחטאו לו תקיא אותם הארץ, כאשר קאה את הגוי אשר לפניו.

התורה מוסיפה ומלמדת את הליכות האבות והשבטים כדי ללמד כיצד הוא בניין עם ישראל. כיצד חינוכו האבות את בניהם, והוא הטעם שעם ישראל הוא שזכה להיות העם הנבחר, לזכות בארץ ישראל. שכל בריאת העולם עבורו. יש להמשיל זאת, לאדם העולה לספינת תענוגות, משרתים אותו הדיילים ומפנקים אותו, ואומרים לו עליך לקרוא את ההנחיות לשהות בספינה, ואת ההנחיות לשעת חירום, אך רב החובל מגיע עם כבודה רבה, מפות וכלי ניווט, ומחזיק את ההגה לכל אורך הנסיעה, ומביט במפות בכל עת, כדי שתגיע הספינה למחוז חפצה, לכאורה הנוסע הוא המאושר שלא מוטל על כתפיו מאומה. אך כשנביט לסופה של הנסיעה, נראה שהנוסע לוקח את חפציו ומפליג לדרכו, אך רב החובל שעמל כל הדרך מקבל שבחים ותשבחות על הצלחתו להביא את הספינה למחוז חפצו. וכך הוא המשל, עם ישראל קיבלו תרי"ג מצוות, הם עמלים ומקיימים את הבריאה, להם מגיע הארץ הקדושה.

זכותנו בארץ ישראל

תירוצו של רש"י אינו כתשובה לאומות העולם, מבאר רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל ראש ישיבת חברון, מלכתחילה אין לנו כוונה לחפש תשובה שאותה נענה לבני ישמעאל, שכן אלו מבינים רק את שפת החרב ואין להם כל כוונה להתווכח. יש כאן כוונה אחרת, זו תשובה לעצמנו כאשר נשאל את עצמנו על זכותנו בארץ הזאת. על כך משיב רבי יצחק, כי אל לנו לחשוש וכי הארץ נתנה לנו מיד בעליה.

רבי ירחמיאל קראם מוסיף ומבאר, הקב"ה נתן לנו מקום ששייך לגויים אחרים וכלשון רש"י "ברצונו נתנה להם וברצונו נתנה לנו", זו ארץ של הגויים שניתנה לנו, אין זו ארץ שהיא שלנו מעיקרא והם היו זמניים בה. זהו ארצם שאנו ירשנו אותה. וזהו הפסוק בתהלים (קה, מד-מה), "ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים יירשו" - וכל זאת - "בעבור ישמרו חקיו ותורתיו ינצרו הללו קה". קיבלנו ארץ שצריך להאבק עליה, כדי שנזכור על הזמן באיזה זכות קיבלנו את הארץ. מדוע קיבלנו את הארץ. לכך ניתנה מצוות שמיטה ויובל, להזכיר לנו הארץ אינה שלנו. הארץ שייכת לקב"ה. יש תנאים כיצד גרים בארץ הזאת. צריך לקיים את התורה והמצוות, זהו כוח בעלותנו בארצו של הקב"ה.

הרמת ידיים למעלה

נלמד מאמר של רבי משה שפירא שנמסר בערב מלחמת המפרץ השנייה, וכמה מתאימים הדברים לימינו אנו:

המלחמה הראשונה שהיתה לכלל ישראל, היתה מלחמת עמלק, "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידיים" (שמות יז, ח). הדבר ברור שאת האופן לצאת למלחמה ולנצח, לצאת ממנה כשידינו על העליונה, אנו צריכים ללמוד משם. שם זו פרשה שלמה, וכך כתוב "והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק", מפורש בתורה, שיש אופן של "וגבר ישראל" ויש אופן של "וגבר עמלק", וכך שואלת המשנה במסכת ראש השנה (דף כט). "וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוכרות מלחמה", ומתוצאת "אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים". למדנו מהמשנה שיש דבר מיוחד בידינו של משה שהן המכריעות את המלחמה, אם הן למעלה או למטה. והנה, מלחמה יש לה סדר, כתוב כאן, וזה דין להלכה ולמעשה שלומדים אותו מפסוק, זאת פרשה שלמה בתורה ומשנה שלמה בש"ס, מתי נוצחים ומתי חלילה להיפך, מתי וגבר ישראל ומתי וגבר עמלק, עלינו להבין מה לידינו של משה ולהלכות מלחמה, מה יש בהרמת היד של משה רבינו...

עניין התפילה בהרמת ידיים, שייך לחלק של העמידה לפני ה', פירוש הדבר, כאשר אנו עומדים לפניו בפרישת כפים למעלה, זאת השתחואה של כוח הידיים, אנחנו מוסרים את כוח המעשה אליו. כי הנה, כד רך שהידיים הן עסקניות, הן מהלכות ומסתובבות לכל מקום, הן נעות במסלול עצמי ועושות לבד את מה שהן רוצות, כך, כדרך שהידיים יודעות לעשות הכל הן גם יודעות להשתחוות. פרישת כפים למעלה זאת השתחואה של כוח הידיים, והשתחואה זה מעשה תפילה בעצם. זו צורה שאדם עומד ומוסר את ידיו, מוסר את כוח המעשה שלו, כוח המעשה מבטל את עצמו כלפי הבורא. זה הביטוי של פרישת כפים, את זה היא אומרת, זה קול יעקב שיוצא מפרישת כפים בתפילה. בדבר הזה אנו אומרים, אין לנו כוח מעשה, אין לנו אפשרות לעשות שום דבר, כל מה שבידינו ובכוחנו לעשות, את כל זה אנו מבטלים ומעבירים לבורא, כל כוח המעשה שלנו נמסר אליו (בזה אנו מבטאים שכל ששלנו שלו הוא, אין לנו כלל משלנו. כל מעשנו מכוחו יתברך).

המחשבה שהמעשה הוא שלנו נובעת מגלות עשו

כשיעקב קנה את הבכורה מעשו, הוא נטל לחלקו שלו את המעשה. אותה נטילה שיעקב נטל לחלקו שלו את המעשה, הדבר הזה, זה דבר שנתחדש, זה דבר שנעשה על ידי יעקב, ועתה, כשיעקב צירף אליו את כוח המעשה של עשו, אצל יעקב, אותו כוח מעשה של עשו, הופך להיות קול, הופך להיות תפילה

והנה, עשו עושה, הוא מסתובב ופועל בעולם, המעשה של עשו הוא בדרך כלל כפי שכתוב "על חרבך תחיה", כוח המעשה של עשו, כוח הביצוע שלו, כוח העשייה שלו, הוא עצום ונורא, הוא באמת עושה הרבה. אכן, אותו כוח מעשה שנקנה על ידי יעקב, כשהוא עבר לחלקו של יעקב, המעשה הזה הפך להיות מעשה שכל עצמו הוא מסור ונתון, הוא לא שייך לנו, אצלנו, המעשה הזה הוא לא שלנו. כי הנה, כשאנו מסתובבים בעולם ונושאים את עינינו לכל צד, אנו רואים את העולם כולו מלא מכוח המעשה של עשו, זה המעשה שסביבו כל העולם כולו מסתובב. העולם כולו חי בתפיסה ובהרגשה ברורה לגמרי, האומרת, אם אני אעשה את הדבר נכון וטוב, הדבר ילך, אם אני אעשה זאת היטב, אז הדברים יתבצעו. היינו, אנחנו חיים

בהרגשה בסיסית ברורה וקבועה שאנחנו יכולים לעשות כל מה שאנחנו רוצים, ובתנאי שנעשה זאת היטב, והדבר הזה זאת המחשבה הבסיסית, זאת נקודת המוצא לכל אדם ואדם. אם נבדוק את עצמנו, נמצא שהדברים האלה ברורים גם לנו, מי שעושה, מצליח, מי שעושה מגיע, מי שעושה מקבל, ומי שלא עושה לא מקבל. כל העולם כולו מלא ראיות ליסוד הזה, והדברים האלה נתפסים כדברים ברורים שאין בהם שום ספק בכלל, הדברים פשוטים, ככה זה, זה המושכל הראשון, אם תעשה, תצליח, אם לא תעשה, לא תצליח. באמת, הדבר הזה הוא פשוט לא נכון. המחשבה הזאת, היא בפירוש צורת האדם של עשו, הדבר הזה הוא שקר גמור. העובדה שהעולם כולו נוהג ונראה כך, ויש המון ראיות לכך, זה אחד מהגילויים של העובדה שכביכול בורא העולם השליט את עשו על העולם. עשו הוא השליט, וכשעשו הוא השליט, אז העולם נראה כך, בצלמו ובדמותו של עשו, זאת הגלות כאשר אנו נמצאים בידי עשו ואשר אנו מחכים בכל יום לצאת ממנה, ובגלות הזאת, זאת ההנחה הבסיסית.

יש מי שאפילו יצרף לזה את דברי חז"ל על הפסוק (דברים טו, יח) "וברכך ה' אלקיך בכל אשר תעשה" ודרשו שם בספרי (ראה, קג) "וברכך ה' אלוקיך, יכול בטל תלמוד לומר בכל אשר תעשה", גם הברכה לא חלה ולא מצויה על מי שלא עושה כלום, אכן, ודאי, הדבר אמת ונכון, אבל האם כתוב כאן שהכל תלוי בכמה אני עשיתי, שאם עשיתי יותר טוב הדבר יצליח יותר ואם עשיתי פחות טוב הדבר פחות יצליח, ואם השתדלתי יותר ועשיתי זאת לגמרי טוב, אז הדבר יהיה טוב לגמרי. במוחלט, ובקיצור, שהכל תלוי כמה איך ומה אנחנו עושים.

אכן, זה העולם, זאת ההשקפה הבסיסית שמונחת ביסוד כל העולם כולו, ואין בזה ויכוח. יש כאלה שלפעמים יוצאים ידי חובה, משלמים לבורא עולם מין מס שפתים, ואומרים בפה שסוף סוף הכל בידיו. אבל ההשקפה וההנחה הבסיסית היא, שאם נעשה נצליח ואם לא נעשה לא נצליח. ככל שהידים, שכוח המעשה שלנו, יהיה חזק ומשוכלל יותר, יותר נצליח, וככל שכוח המעשה שלנו יהיה פחות משוכלל, עם פחות כלים, הוא פחות יצליח, ההשקפה הזאת היא בדיוק מה שעשו הביא לעולם (כך ראינו עתה בחוש את הפסוק (דברים לב, ל) "כי צורם מכרם וה' הסגירם", אין שום אפשרות להסביר את הכשלות, ואת האסון הנורא הזה, בלי ההרגשה "כי צורם מכרם וה' הסגירם", זו לא רק מכירה, המוכר הולך ומסגיר את החפץ ללקוח. הקב"ה פעל את האסון, להראות ולהבליט אין כוחי ועוצם ידי. שנבין ונאמין שכל קיומינו כאן הוא נס, והכול מידו יתברך בלבד).

מצבנו בימים אלו

עתה, הדברים צריכים להיות ברורים. את עשו לעולם לא ננצח בכוח שהוא שלו ולא שלנו. בכל מה ששייך אליו, בכל ענין העשייה ששייך לעשו, שם הניצחון בידיו. אם אנחנו רוצים לנצח אותו כי אנחנו נעשה זאת טוב יותר, הרי שלעולם לא נעשה זאת יותר טוב מעשו. כאן עלינו להבין. באותה מכירה שעשו מכר ואותו קנין שיעקב קנה, את הבכורה של עשו, הרי שהבכורה של עשו זה כוח המעשה. עתה, מה שנשאר בידיו זה שלו, וזה שייך אליו, זה לא שלנו, אכן, את אותו כוח המעשה של עשו שיעקב קנה לחלקו, הוא העבירו להיות נחלתו של יעקב, היינו, מה שיוצא אצלנו מאותו כוח מעשה, זה לא מעשיו של עשו, אלא את אותו מעשה אנחנו מפעילים כך שהוא יהיה קולו של יעקב. אותו כוח מעשה של עשו, עבורנו, הוא תפילה.

עתה, עלינו לראות, זה נראה שהגענו למצב ש'המשחק נגמר', מכאן ואילך, אנו יודעים ומאמינים באמונה שלמה שבבורא העולם מנהיג את הדברים כך, כדי להביא אותנו למקום שאנו צריכים להיות בו, ומשחקים לא יעזרו פה. יביאו אותנו לפינה כזאת, שמשם, או שאנחנו נהיה מה שאנחנו צריכים להיות, או שחלילה... אם אנחנו רוצים להיות, אנחנו חייבים להיות מה שאנחנו צריכים להיות. זה עושה רושם שה'משחק' הולך להיגמר. דברים צריכים להיות ברורים, אנחנו נמצאים פה בעולם הזה בתפקיד, שליחות. קבלנו תורה לפני קרוב לארבעת אלפים שנה בהר סיני, ואנחנו חייבים ללמוד אותה ולקיים אותה. אם אנחנו לא נעשה זאת, אם נזניח אותה, אם נפר את הברית שקיבלנו בסיני, אז כבר נאמר לנו שם (שבת דף פח.) "אם ישראל מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו... כפי שהכל יודעים מה כתוב שם בהמשך. יש גבול עד כמה אנחנו יכולים להמשיך, וזה נראה שהגבול הזה הולך ונגמר. מכניסים אותנו לתוך פינה, ושם אנחנו חייבים להחליט לכאן או לכאן.

הדברים ידועים ומפורשים, זה כבר כתוב בגמרא המון שנים, אבל אנחנו כנראה מחכים שזה יהיה כתוב בעתון, כתוב בגמרא בסנהדרין (צז:), "רבי אליעזר אומר אם ישראל עושין תשובה נגאלין ואם לאו אין נגאלין אמר ליה רבי יהושע אם אין עושין תשובה אין נגאלין אלא הקב"ה מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן וישראל עושין תשובה ומחזירן למוטב", מלך קשה כהמן, זה משהו שיעמיד את כלל ישראל כולו תחת גזירה, ולא סתם גזירה, אלא גזירה עם אפשרות ריאלית של קיומם של "להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים מנער ועד זקן טף ונשים ביום אחד", זה לא ציטוט מעיתון, זה ציטוט מהגמרא, והיום, כפי שזה נראה, יום זה כבר המון זמן, זה הולך להיות הרבה פחות מיום. צריך להיות שוטה כדי לא לראות שכאן קורה תהליך, שכביכול בורא העולם מביא ומוביל לקראת זה, הדברים נראים בעליל. הסכנות הולכות וגדלות, והן נעשות ריאליות מאד, כולם הרי יודעים, שישנם פה הרבה, באיזור הקרוב לנו, שהיו ששים ושמתים אם היו יכולים לחסל את כולנו עד אחד בשניות, הם היו עושים זאת בהתלהבות, ברצון, בשמחה. על מה אנו סומכים, על מי. ישנם עשרות מליוני בני אדם שרוצים בכל ליבם לעשות את הדבר הזה. יש להם מספיק כסף וכוח כדי לעשות את הדבר הזה. הדבר שמעכב על ידם, אלו רק בעיות טכניות, ואנו חיים בתקופה שבעיות טכניות נפתרות מהר, בימים. בשעות. זו רק שאלה של זמן, וכרגע אלו שאלות של זמן קצר מאד. בכוחם וברצונם לעשות זאת, מי מעכב על ידם, מי לא יתן להם לעשות זאת, ואילו אנו כאן ישנים בשקט, איך זה יתכן.

ענה, או שאנו צדיקים גמורים, או שאנו שוטים גמורים. יבדוק כל אחד את עצמו, חיינו עד עכשיו המון זמן באשליה שהדברים רחוקים, אבל הם מתקרבים והולכים, וזה הולך ונהיה ריאלי. כשהגמרא אומרת מלך קשה כהמן, נאמר לנו שהדבר הזה יקרה, שאנחנו נעמוד בפני מציאות של להשמיד להרוג ולאבד את כל היהודים, וזה יהיה באישור של דבר מלכות. תשעים אחוז מבאי עולם אומרים בגלוי שהם מעוניינים בזה, ויתר העשרה אחוז אומרים זאת בשקט, אבל כולם מעוניינים בזה, האם איננו רואים, האם אנו באמת סומים שלא רואים מה שקורה. האם עדיין אנו מסתובבים לצד השני וישנים הלאה, האם יש עדיין צד שני שניתן להמשיך ולישון עליו בהרגשה שעוד יש זמן. איזה זמן יש, זה נגמר, הדברים מתקרבים, והם מתקרבים מאד, ובצעדי ענק. כל מה שהוטח יתקיים, כל מה שמדברים עליו, וחוזרים ומדברים שוב ושוב, הכל ממש רציני, זה נכון, ככה זה. אנו רואים שכל מה שכתוב הולך ומתקיים לעינינו, הכל, עד לתג האחרון, ואנחנו עדיין בטוחים שזה יפסק באיזה שהוא מקום, שהכל עוד יחזור להיות כשהיה, שאנחנו עוד נחיה פה בשקט, ניסע לפה, נלך לשם. אבל זה נגמר.

והדברים הולכים ונעשים קרובים יותר ויותר. ריאליים יותר ויותר. מלך קשה כהמן, איננו יודעים איפה הוא, מתי זה יצוץ, אבל יש המוני אפשרויות מסביבנו מה יהיה אם בעשרה מקומות, מפורזים פה ופה, בכל מיני מדינות, ויש יותר מעשר מדינות שמוכנות ומעוניינות לעשות זאת, יהיו מכוונים נגדנו דברים שיש בכוחם להשמיד ערים שלמות, וצריך רק לחיצת כפתור, ואנחנו הרי מוקפים בכאלה. מה נעשה אז, האם זה לא ריאלי, האם זה לא הולך להיות. באמת, צריך להיות שוטה לא לראות לאן הדברים הולכים, לאן הדברים מובילים. אנחנו באמת מתעסקים בהבלי הבלים, לא רואים לאן בורא עולם מוליך את כל הדברים, זה הכל כתוב מפורש, דברים מפורשים, באותיות של אש, הכל כתוב וגלוי. כביכול בורא העולם הולך ל"הנה ה' אלוקים בחזק יבוא וזרועו מושלה לו" (ישעיהו מ, י), אנחנו הובטחנו על ידי כל הנביאים שהדבר הזה הולך לקרות. ואנחנו עדיין ישנים.

ההצלה בכוח הלימוד והתפילה

הדרך האחת והיחידה של יעקב להינצל מעשו וגם מישמעאל, היא רק במה שנקרא חלקו של יעקב, אין דרך אחרת. חלקו של יעקב זה "הקול קול יעקב", ואותו קול שכולל בתוכו גם את הידיים. זה מה שהיה במלחמה הראשונה, וזה הדבר שעל ידו אנחנו נינצל בכל מלחמה. אולם איננו יכולים אפילו להעלות על הדעת את ההבל שבו אנו חיים, שאנחנו נהיה יותר עשו מעשו. אין לנו שום עצה בעולם, אין שום מוצא, אנחנו ישראל, אנחנו יעקב, אנחנו ישורון, אנחנו חייבים להיות מה שאנחנו. אם לא נהיה מה שאנחנו, לא נהיה. הדברים צריכים להיות ברורים לגמרי. אנו חייבים לזכור, הנביאים פירשו לנו את הכל, התורה גילתה לנו את הכל, את כל התהליך כולו, אנחנו יודעים מכל רבותינו כולם שאנחנו נמצאים בזמן שנקרא עקבתא דמשיחא. החושך

הוא נורא ואיום, העיוות, העיקום, הטמטום, חוסר הדעת, הם מבהילים, וזה מפחיד לראות איך שמתעקשים להחזיק בכל הכוח באותם דברים שכל בר דעת רואה שהם הולכים ומתמוטטים לעינינו. דברי הגמרא בסנהדרין נפסקו להלכה ברמב"ם (תשובה ז, ה) "וכבר הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן ומיד הן נגאלין" (ואכן בימים אלו אנו רואים התעוררות גדולה לחזור בתשובה כפי שהיה אחרי מלחמת יום הכיפורים), הדבר הזה הוא הבטחה ברורה. היא כתובה בנביאים, היא מפורשת בגמרא, ונפסקה להלכה ברמב"ם.

לא נביא אנוכי ולא בן נביא, אבל יתכן מאד, שהשעות הקשות הן שעות של מבחן, היינו, שעות שמה שכתוב פשוט יתקיים. יתכן מאד, שדברים כאלה הם מאד מאד קרובים ואנחנו חייבים להיות מוכנים, זאת הדרך האחת והיחידה, אין לנו שום דרך הצלה אחרת. כשבאים להילחם בנו מלחמת השמד, אז הדרך היחידה להינצל היא לקיים "וגבר ישראל" כמו שכתוב בתורה, זאת הדרך האחת והיחידה להינצל, אין דרך אחרת. כל מי שמחפש לעצמו או משלה את עצמו או מדמה בנפשו כל צורה אחרת של "וגבר ישראל", הוא פשוט מחליף, זה לא "וגבר ישראל", כל צורה אחרת זה "וגבר עמלק".

אנו יודעים שעקבתא דמשיחא זה משך זמן מס וים, מי שיש לו אוזן לשמוע, ואין צורך באוזן מעודנת במיוחד, די באוזן רגילה, אוזן ששומעת, שומע, שבורא עולם בא לשפוט הארץ. כביכול בורא העולם מגיע, סדר העולם שהיה קיים עד לפני זמן קצר מאד כבר לא יחזור, העולם לא יחזור למה שהיה, זאת מבין כל תינוק. אותה אשליה של גן עדן שהיתה בעולם הזה, שאפשר לנסוע, אפשר כל דבר, חוץ מן הזמנים הקשים, באופן בסיסי היה פה גן עדן, זה נגמר, זה פשוט נגמר. חז"ל הבטיחו את זה, הסדר שעתיד לבוא הוא הסדר שאנחנו מקווים שהוא יבוא מהר. אבל כשרואים דברים כאלה, רואים שהעולם מתמוטט והולך, ועדיין מחזיקים בכל הכוח בהבלים שמתמוטטים לעינינו, ואם זה לא טוב, נעשה את זה עוד יותר טוב, הרי שכשנעשה זאת עוד יותר טוב, יהיה הרבה הרבה יותר גרוע.

צריכים להיות ריאליים באמת. כל מי שהוא ריאלי באמת היום, מבין ורואה, זה נראה בחוש, הסדר משתנה והולך. זה הולך ונראה, הולך ומתגלה. ראו באיזה מערומים מתגלים הגיבורים הגדולים, ראו כמה שהם הופכים להיות חלשים, הרי מדובר פה בגיבורים גדולים, כל הכוח שבעולם נמצא בידיהם, וראו איך הם רועדים מפחד, אז על מי נסמוך, על מי שפחד מכל עלה נידף, על מי שלא יודע. מה שכתוב בכותרות העיתונים ומה שכתוב בדברי חז"ל, הולך ונעשה דומה מאד, אז למה לקרוא בכותרות, נקרא במקום שמגלה באמת את עומק הדברים, בכל מלוא הברירות שלהם.

אלו הדברים שעלינו לנסות להבין, לנסות להתעורר, לנסות לשמוע מה רוצים מאתנו, מה מבקשים מאתנו, לאן מובילים אותנו, רוצים הרי שנבין, רוצים הרי שנשמע, רוצים שנתעורר, ומעוררים אותנו בכל הכוח, אולם אנחנו ישנים בכל הכוח. הקב"ה יעזור לנו, ונעבור את התקופה הזאת, ויתקיים בנו ותחזינה עינינו בשוכב לציון ברחמים.

הזכות למות על קידוש ה'

רצוני להוסיף. מי שנהרג כיון שהוא בן לאבות הקדושים, ודאי שמתכפרים כל עוונותיו, כולם שואלים האם נחשב שהוא מת על קידוש ה' ויכול לברך "המקדש שמו ברבים". השל"ה (שער האותיות, אות אל"ף - אמת ואמונה) פוסק:

וכן אלו הקדושים והטהורים מישראל, שמענים אותם כדי שידו על דבר, מה שיהיה היזק לישראל, והם, סובלים העינים אשר הם קשים ממות, אף על פי שהוא בפרהסיא ונודע לרבים מישראל, אין מקום לברכה זו, מתרי טעמי, חדא, דמצות עשה ד'ונקדשתי' אינו אלא כשהגוי רוצה להעבירו על דת מדתי התורה, או מדתי ישראל נהוגים, והוא רוצה להעבירו על הדת, והוא בפרהסיא, על זה קאי 'ונקדשתי', אבל העינים שהם אינם להעבירו על דת, רק כדי שיודה, אף על פי שקדוש יאמר לו, והוא מבני עלייה, כמו פפוס ולוליינוס במסכת תענית (דף יח: י) (שמסרו עצמם למיתה להציל את כלל ישראל, ועליהם נאמר בגמרא אין בריה יכולה לעמוד במחיצתן), זה אינו בכלל 'ונקדשתי'. ועוד, איך יברך, אולי חס ושלום לא יעמוד בנסיון, דאמרו רבותינו ז"ל (כתובות דף

לג:), אלמלא נגדו לחנניה מישאל ועזריה וכו', אבל מכל מקום שכר האיש הזה רב ועצום, וקדוש יאמר לו, ובהיכלו כבוד אומר כולו.

אמנם יש להסתפק, השל"ה עוסק במסר נפשו להציל את כלל ישראל. ומעתה, הנרצח מכיון שהוא יהודי, קדושתו יתרה מזו. ואכן בשו"ת ממעמקים לרבי אפרים אושרי (ב, ד) מביא שרבי אלחנן וסרמן הי"ד פסק בשם החפץ חיים, שיברך בשם ומלכות. ומעתה, חייל שהולך לחרף נפשו להציל את עם ישראל ודאי שנחשב מת על קידוש ה'.

יש להתבונן, אותו מחלל שבת שמת כיון שהוא יהודי, זכה והתכפרו כל עוונותיו, ומת על קדושת שמו. חברו שזכה וניצל, עליו להתעורר ולעשות חשבון הנפש, נדרש ממנו לשוב בתשובה שלימה. ואף עלינו מוטלת החובה להתבונן, להפסיק להתנהל כאילו העולם טבעי. עלינו להבין שאת הכול מנהל בורא העולם. לנו אין אחיזה כלל בעולם, הכול מאיתו יתברך.

כשננהג כך נזכה וישחררו השבויים, יתרפאו החולים

ובזה נזכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן